

LWP

del. bnd. 207

Siostr.

KENDROŃ Maria
zam. Gajowzik

1699/bsk

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — KENDRON' Maria
s. Gajownik

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 – relacja właściwa ✓ k. 2, s. 1-4
- I/2 – dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora —
- I/3 – inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację ✓ k. 3, s. 1-6

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 – dot. rodziny relatora —
- III/2 – dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r. —
- III/3 – dot. ogólnie okresu okupacji (1939 – 1945) —
- III/4 – dot. ogólnie okresu po 1945 r. —
- III/5 – inne...

IV. Korespondencja

.....

.....

.....

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”] ✓

VI. Fotografie brak

I_h Relacje

- schemat relacji o wojennej służbie kobiet-zotwiercy w I i II Armii WP w latach 1939-1945, 1999, mps, rkps, oryg., k. 2, s. 1-4

11-1.16/32

Schemat relacji o wojennej służbie kobiet-żołnierzy W I i II Armii Wojska Polskiego w latach 1939-1945

Relację można sporządzić również w sposób opisowy uwzględniając punkty schematu ale nie rozdzielać opisu na poszczególne punkty.

I. DANE OSOBOWE

1. Nazwisko (także panięskie z datą zmiany), imiona
Gajownik Maria z domu Skendron 1953r.
2. Data i miejsce urodzenia (w przypadku wsi podać powiat)
27 października 1925r. kutek (mołdynskie)
3. Imiona rodziców, nazwisko panięskie matki, dane o ich pracy zawodowej i społecznej
Franciszka i Rozalia z domu Opawa, posiadali gospodarstwo rolne - ojciec należał do Związku Osadników Wojskowych
4. Obecny adres składającej relację, nr telefonu
14-400 Pasiek
~~dzielnica Ogólnokształcąca w Gostyniu w 1951r.~~

II. DANE ŚRODOWISKOWE

1. Wykształcenie (nazwy szkół i lata ich ukończenia)
Dzielnica Ogólnokształcąca dla dziewcząt w Gostyniu 1951r.
Państwowa Szkoła Pedagogiczna w Elblągu. - 1953 -
2. Miejsce zamieszkania przed 1939 rokiem
Osada Głuszowa gm. Jesionów pow. Dubno woj. Mołdynskie
parafia Bożo-Wniebowstąpienia -
3. Czym zajmowała się przed 1939 rokiem (nauka, praca-jaka?)
Nadzorczynie do szkoły Głuszczyńskiej -
4. Przynależność do ZHP, PCK, PWK, ZMW, Sodaliczka Mariańska
- nie -

III. UDZIAŁ W KAMPANII WRZEŚNIOWEJ 1939 ROKU

Przydział, funkcja, służba wojskowa lub udział w obronie cywilnej, służba sanitarna

- nie -

IV. DANE Z OKRESU LAT 1939-1945

Nauka, praca, udział w konspiracji (jakiej ?) - nie -

1. Kiedy i w jakich okolicznościach znalazła się w ZSRR ? (wywiezienie, aresztowanie, ewakuacja, miejsce pobytu – charakter pracy)

- 10 lutego 1940 r. zostaliśmy my Niemcami, posiedok Lis'-Zawulosa region Ekaterinow oblasie Archangielsk. Forecomabimny w lesie przy wysobie drow.-

Od września 1941 r. Wojsko Chinowa region Gurben oblasie Chorozen Republica Mabecka wypanie bydlie uprzednie lewemny, ludowe funkcjiow i inne prace przy uprzednie.-

2. Moja droga do wojska polskiego (mobilizacja- podać przez kogo zmobilizowana i kiedy, zaciąg ochotniczy)

przez wojna R W K Gurben oblasie Chorozen Mabecka Republica

3. Data rozpoczęcia służby w wojsku i data zdemobilizowania

25 maja 1943 r. zdemobilizowane 17 stycznia 1946 r.

4. Nazwy kolejnych jednostek, w których odbywała służbę wojskową

2 gi Sanitarny Batalion
14 p.p. 6 Stryżys

5. Jakie wykonywała zadania i jakie zajmowała stanowiska lub funkcje w wojsku

N 2 gim Sanitarnym Batalionie w plutonie operacyjnym jako przydzielone pielęgniarka
14 p.p. pisarz

6. Jakie przeszła przeszkolenie w wojsku (szkoły, kursy, itp.)

kurs sanitarny

7. W jakich bitwach brała udział (miejscowość, data, odniesione rany i kontuzje, gdzie i kiedy ?)

Nyżarobienie Narzeczony, Niek Gornowski, Kozłobrozy
forsowanie Odry i spotkanie matki Szpary z Armii Albanskiej

8. Stopień wojskowy w chwili demobilizacji (data ostatniego awansu)

9. Odznaczenia bojowe, państwowe i społeczne

Krzyż kawalerski odrodzenia Polski Medal za udział w wypaleniu Bieszczadów
 Krzyż Zasługi Złoty Medal za udział w walkach o Berlin
 Brązowy Medal Zasługi na Polu Chwały Medal Złoty Orderu Honoru
 Medal Szturmowo-Lecia -
 Krzyż Sybiraków

V. ŻYCIORYS POWOJENNY

1. Dalsze kształcenie się. Warunki rodzinne. Praca zawodowa i działalność społeczna. Wpływ służby wojskowej na życie powojenne. (Jest bardzo pożądane nadsyłanie oddzielnych wspomnień przedstawiających losy wojenne i powojenne)

Po zwolnieniu z wojska, przyjechałem do rodziców, matka miała nadzieję że Związek Radziecki, zajęte gospodarką rolno, w miasteczku niemieckim dwa tygodnie. Miasteczko zniszczone bez przedmiotu. Niektóre domy przeobraziły, podjęto pracę w M.O. jako podoficer techniczny. Którego polecenia mi kierownik Pol. Wojskowego przy Stenografie, otrzymałem zaproszenie do pracy z korespondentką bycia pomoc. Pracując w M.O. poznałem jedną dziewczynę, którą był żołnierz Armii Andersa, w roku 1947 - wyjechałem z nią do ojca. Byłem dalszym z ojcem walczył pod Monte-Cassino nie wymiarem tego. Ojciec był ranny na froncie i dlatego leżał w szpitalach Amielshide i dlatego nie wrócił.

Po rozpoczęciu pracy, podjąłem naukę w Prywatnym Gimnazjum i do czasu dalsze przedsięwzięcie. Po wydeleciu z M.O. pracowałem w gospodarstwie rolnym w Angermünde. W 1951. rozpoczęłem naukę w 2-ym letniej Szkole Technicznej w Elblągu. W 1952. skończyłem naukę w 2-ym roku. W związku ze stanem zdrowia nie pracowałem w służbie zdrowia. Podjąłem pracę w Gastroonomii w 1953r. zapomniałem o tym, że ojciec był z rannymi żołnierzami Andersa. Pracowałem w Stenografii Korespondencji obiektu Hotelowo-Gastroonomijnego w Warszawie. Olo przenieść me ewentualnie w 1954r.

2. Z jakimi trudnościami życiowymi borykała się bezpośrednio po wyjściu z wojska, czy korzystała z pomocy władz państwowych czy społecznych?

Nigdy nie korzystałem z pomocy. Najczęściej oświadcza się kto panie, myślał do wojska.

3. Obecne źródło utrzymania (emerytura, renta z ogólnego stanu zdrowia, renta inwalidy wojennego, renta rolna, renta wdowia, proszę uwzględnić grupy inwalidztwa)

Emerytura i renta inwalidzka wojennego, - mój mój nominacji jest Emerytem i inwalidą wojennym. -
 Posiadamy obydwa pierwszą grupę - inwalidzką.

4. Obecny stan zdrowia

Nadciężka, niewydolność krążenia, niedokrwistość, stan po przebyciu choroby, dny brzusznego i gruczołowy. Przedmianowe stężenie, zawał serca, osteoporoza

5. Z jakiego rodzaju pomocy służby zdrowia korzystała ?

żadnej ogólnie leczy się prywatnie -

6. Czy była represjonowana po wojnie (sama autorka lub jej rodzina, aresztowania, śledztwo, okoliczności, data i miejsce)

Aresztowana przez Niemców w Arad bezpiecznie
w obojczyku nie przesiedlanie od 9 do 30 kwietnia 1949r.
podejrzana z art. 126 § 4, 142 § 1, 142, 160 § 1 KKWP

7. Krótka charakterystyka najbliższej rodziny, jej losy wojenne, a także szczególnie sytuacje życiowe rodziców, rodzeństwa, męża, dzieci – ich wykształcenie, zawody, zajmowane stanowiska.

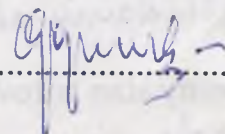
Rodzice po wojnie prowadzili gospodarstwo rolne ojciec
był żołnierzem Armii Andersa. Mąż przymusowy robotnik
w Niemczech, następnie więzień obozu koncentracyjnego
Buchenwald. Siostra po odbyciu kary w Zagradu przesiedla
do działo na wolnym posiedzeniu obłazi Magadac.
Córka polska zięć technik mechanik w Międzyzdrojach
rodziny. Córka zięć murarstwo, co było po reformie
médycy.

Pożądane załączenie :

- dokumentów, wspomnień i fotografii dotyczących okresów przedwojennego, kampanii wrześniowej oraz okresu wojennego
- wykazu książek i artykułów, w których wzmiankuje się o służbie wojskowej autorki relacji i o jej formacji
- bardzo prosimy o podawanie , na nadsyłanych fotografiach, daty, nazwy jednostki, miejsca oraz w miarę możliwości imion i nazwisk osób tam uwiecznionych.

W książce „Na drodze stał kłoboczek” Alojzy Sioaga wspomina
o mnie. -

Czytelny podpis

Data 10 kwietnia 1998r.

4 Materiał uzupełniający relację

- Ankieta dotycząca losów kombatantek oprac. przez J. Krolikowską,
W-wa 1967, nps, rleps, oryg., k. 3, s. 1-6

16/32

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia .....1967r.

511

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznane, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

- Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednie podkreśl/
 w mieście stołecznym,
 w mieście wojewódzkim,
w mieście powiatowym,
 w małym miasteczku,
 na wsi,
 w osiedlu.

Dlatego:

Mieszkała u mojej matki.

- Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

Go zdemobilizowanie w 1946r. w styczniu przyjechałam do matki która mieszkała we Wiercu w Nowym Sączu. Zaczęłam pracować w M.O. jako podoficer rachunkowy a następnie jako sekretarz Komendy Powiatowej M.O. w Sanoku. Jednocześnie roku zaczęłam uczęszczać do gimnazjum miejscowego.

*Marta Gajownik
Gabriela
ul. Wieruszyńska 9*

3. Start ten wydatnie ukatwiła Ci :   rodzina,
    przyjaciele,
    państwo,
    społeczeństwo,
    instytucje społeczne,
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
    tak.
    nie.

Jeżeli tak, to dlaczego uważałaś to za konieczne:

✓ nie posiadałam zawodu, a w wojsku pracowałam jako praczka myjącą ze muszę się utrzymać na stanowisku pracownika umywalkowego, ~~nie~~ ze względu na zdrowie.

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztacanie się:

- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/ 1946 r
- kilkanaście lat później,
- wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:

- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " " zawodową,
- " " " średnią ogólnokształcącą,
- " " " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze:

✓ przypadkiem, miałam chęć ukończyć medycynę.

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

8. Podaj zawód, w jakim pracujesz: opiekunka

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : 5000 zł.

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: 2 pokoje i kuchnia

c/ Czy posiadasz: Telefon,
    radio,
    telewizor,
    adapter,
    pralkę,
    lodówkę,
    odkurzacz,
    inne; motocykl

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć:
- osobistych	<u>tak</u>	nie.
- zawodowych	<u>tak</u>	nie.
- społecznych	<u>tak</u>	nie.
- naukowych	<u>tak</u>	nie.
- małżeńskich	<u>tak</u>	nie.
- towarzyskich	<u>tak</u>	nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
Tak, nie.

Dlaczego:

✓ że jak było eważo w życiu, byłoby nam razem dwubliwym
 one wszystkie przyjeżdżają nasze zwikada my i utwórzila
 w Frusimjele monumencie obrotu jest trwała.

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

✓ Od 10 lat pracuję jako maszynistka kolejowa Gostrowa-
 opruje o dużych obrotach. No i oszyniłem o dużej
 przepustowości momentów. Władze eważeli
 są zadowolone z mojej pracy. Otrzymuję dużo nagród
 i dyplomy.

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

1953r. mam dobrego męża i jedną córkę lat 11.

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

W szkole podstawowej 5kl.

- Jak kierowałaś ich losami:

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

maracie dobrze się uczy, technicznie.

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

Dlaczego tak jest? praca moja ufortuna życie innymu lubetom
kto by korzystać z mojej wiedzy, jestem zadowolony zoh sensu
potręny sporych nie w moim zakresie. Tymem prace ruchliwe
w dworku wlasnym, zawsze jestem miły ludzmi. Wobec co
+ zdrowości moim niemu uem ma dobre rezultaty

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwił Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymania mieszkania,
- awans w pracy,

- nie miał żadnego wpływu,
- utrudnił,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Osoby najbliższe miemu, że jestem żołnierzem, a nigdy
nawet nie próbował wspomnieć przy załatwianiu spraw
że jestem byłym żołnierzem. No o to miemu
względnie każdy obaj fakt że lubetam było
w moim.

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności:	Tak,	nie.
- odwagę:	tak,	nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu:	tak,	nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Możem być me nieudolne, później w czasie
w szkole gostronomicznej.

W pracy jestem lubiane bo me wszystkim zawsze
myślę o losie, umię innych podziwiać.

17. Czy Twoja rodzina szczyli się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo.
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Ilustruj to przykładami:

Możesz tenże w spotkaniach ze znajomymi podzielić się tym z żołnierzem.

A także moja matka w szkole wypracowanie o awansie żołnierza do wieloletniego zbrojeniu nauczycielki.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Dlaczego tak jest: tylko szlachetny życie.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

Podaj przykłady:

Ogólnie mówiąc w moim zdaniu że jestem kobietą, mieszko - obywatelką.

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe?

Podaj przykłady:

Choc by to że nie wrożeń me nie, a rozporządzeniem.

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady: nie.

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby, Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

tak

20. Podaj:

a/ Ile miałeś lat w chwili mobilizacji: 17

b/ Jakiego miałeś wykształcenie? w 1939r. ukończyłem do 7 kl.
w 1943 ukończyłem w 10. kl. w S.R.R.

c/ Gdzie mieszkasz przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

d/ Gdzie mieszkasz przed mobilizacją?

Wobesche Republika Radwicka m. Gurkce

e/ Gdzie pracowałeś?

w karcie slupki zyma.

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłeś wojsko?

meriant

g/ Jakiego otrzymałeś odznaczenia i kiedy?

ze woli w wolkach
o Berlinu.

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Przydadu duzo listow od kolegow, kolezanek
pisanych po wojnie, rozuczam ze me sa to listy
młodsze, a tylko kolezaniska ktore chystu
moga wyposzyc jednych musz mroc gwarancy
ze po wykorzystaniu w 100%. Societu przeprosam
ale wypraszam po prostu me kolezanki.

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

Jesli cos jeszcze chce, daturamie prosz napisac
chystu o wmpstkim opowiem;

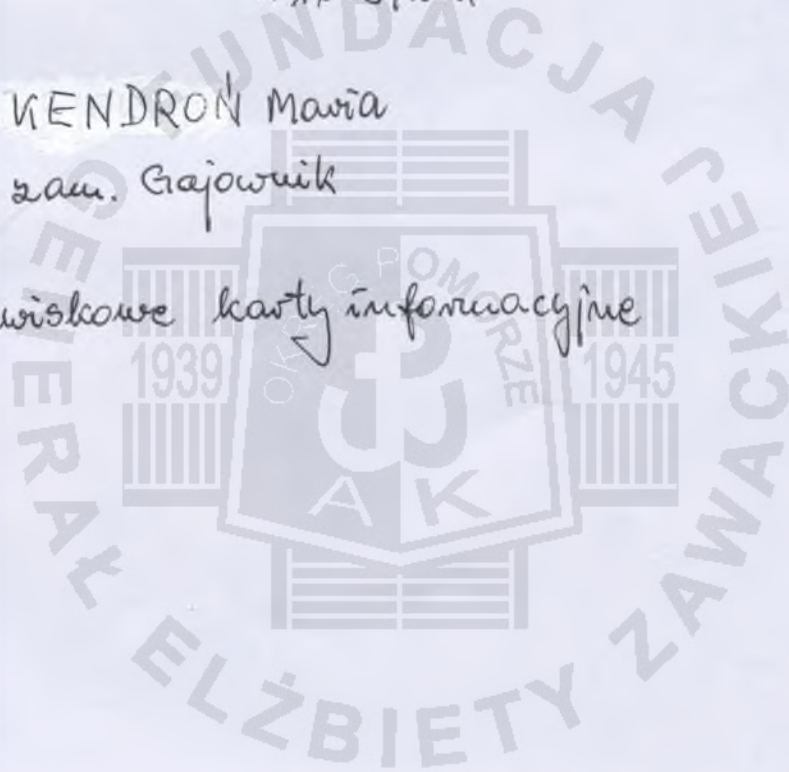

T. 1699/WSK

LWP

KENDRON Maria
zam. Gajownik

V Nowosolskowskie karty informacyjne

1

9. 1699/wk

ZSRR-LWP

GAJOWNIK Maria

Zródło informacji:

Ankieta anonimowa z 1967r.

Relacja własna

Złożono:

Archiwum Pomorskie A.K.

87-100 Toruń ul. W. Garbazy 2.

I. ról./98

16/32

i

T. 1699/usk

24P

KENDROŃ Maria
zam. Gajownik

17. 2019

KENDRON Maria

